

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejemati velja: Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za en mesec 1 gld. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto. Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnine prejema upravništvo (administracija) in ekspedicijska, Semeniške ulice št. 2, II., 28.

Naznanila (inzerati) se sprejemajo in velja tristoletna petiti-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr. če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah h. št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvemai nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 1.

V Ljubljani, v četrtek 2. januarija 1890.

Letnik XVIII.

Današnji list smo poslali razun nekaterim prav zastarelim in trdovratnim dolžnikom še vsem dosedanjim p. n. naročnikom. Kdor ne misli biti več naročen na list, vrne naj nam ga nemudoma nazaj; pa tudi tiste, ki nameravajo prestopiti na novo, prosimo najljubše, naj izvolijo skoraj zglasiti se, da vemo določiti število listu.

Kako Nemci ponemčuejejo.

Pruskej vladi je stalo mnogo do tega, da počasi ponemči vse svoje državljane, kolikor jih še ne spada k nemškemu plemenu. Da se Poljaki temu ponemčevanju upirajo, znano nam je iz razprav pruskega zbora; ali znano je tudi, da je ves ta njihov trud skoraj zastoj, kajti Nemci izvajajo sistematično svoje ponemčevalne osnove pri vseh narodih, s katerimi mejijo, saj imajo za to podpore dovolj v državnih, pa tudi v privatnih sredstvih. Pruska vlada je zato, da zvé, kako napreduje ponemčevanje Slovanov, Litvanov in Dancev na Nemškem, odredila, da se v maju leta 1886. popiše, koliko šolskih otrok govori samo nemški, koliko nemški in še drugi materini jezik, a koliko samo le-tá. Po tem popisu je govorilo v maju leta 1886. šolske dece v Pruskej samo nemški 4.426.679 ali 87.00%, samo poljski 503.064 ali 9.90%, poljski in nemški 72.740 ali 1.48%, samo litvanski 12.754 ali 0.25%, litvanski in nemški 4419 ali 0.99%, samo češki 8761, danski in nemški 1627, konečno druge nenemške jezike 4538. Vseh učencev v maju 1. 1886. v Pruskej je bilo v ljudskih šolah vkupe 5.082.282 učencev.

Za razumevanje teh števil je treba znati, da je v celi Pruski od 28.318.470 prebivalcev do 3.278.000 Poljakov, do 120.000 sorodnih njim

Vendov, do 50.000 Čehov, do 300.000 Litvanov, do 140.000 Dancev itd., torej do 3 1/2 milijona Slovanov. Dovelj posla za ponemčevanje!

Nemcem je za zdaj pred vsem le na tem ležeče, da čim več nenemških otrok naučé nemški, ravno tako, kakor pri nas na Koroškem in nekih krajih Štajarske, in še celo v Ljubljani se niso ti naši prijatelji otresli nesrečne misli o ponemčevanju naših slovenskih otrok, kajti potem bi laglje bilo storiti, da se počasi pozabi, ali vsaj zanemari materinski jezik.

S številkami o jeziku šolskih otrok od l. 1886. dala je pruska vlada primerjati jih s številkami od l. 1861., 1867. in 1871., ter je dobila sledeče rezultate: 1. Število Litvanov palo je skozi 20 let jako. V iztočnej Pruski so skoraj čisto izginili; v dveh okrajih, goldabskem in stolupanskem, je v šolah samo 27 učencev, ki govoré le litvanski, dočim jih 240 govori tudi nemški. 2. Tudi Vendi nimajo boljše usode, kajti tudi tukaj je manje otrok, ki govoré samo slovenski, dočim se množi število otrok, kateri govoré tudi nemški; vse bolj raste število otrok, ki pozabljajo ali zanemarjajo materinski jezik. 3. Pri šleskih Čehih napreduje ponemčevanje bolj počasi; v ratiborskem okraji je govorilo 6828 učencev samo češki, a 1040 češki in nemški. 5. Še bolj počasi napreduje ponemčevanje Poljakov, katerih je največ in stanujejo skupno. Skozi 10 let se je pomnožilo poljski govoreče dece za 143.076, govoreče poljski in nemški samo za 2081.

To ponemčevanje se dogaja potom šole, ali Nemcem v Berlinu se zdi ta napredek preveč počasen; da svoje nasilje, katero mislijo izvesti, pokrijejo, pripravlja vlada postavo, da se zabrani tlačenje (!) nemškega prebivalstva v Poznanju in zapadni Pruski.

Fiat applicatio! Prusi ne morejo pri Poljakih po šolah ponemčevati, kakor jih je volja, kajti Poljaki so se v najnovejšem času v poznanskej pokrajini dokaj streznili ter opazili veliko nevarnost, ki jim preti od ponemčevanja. Vsa zakonita sredstva so proti temu nemškemu nasilstvu upotrebili. Ko so Prusi videli, da se poljski narod ne dá tako lahko po šolah odnaroditi, upotrebili so drugo sredstvo. Začeli so namreč kupovati poljska posestva in tamkej naseljevati Nemce, da tako vtisnejo nemški življ med poljski. Kjer je bila kakšna zadolžena graščina, gledali so, da jo dobé v svoje roke, pa so potem na obširnem posestvu naselili same Nemce. To so na vso srečo Poljaki kmalu opazili ter so osnovali zadrage proti temu početju, ter gledali, da ne pridejo več tako velika posestva Nemcem v roke. Na tak način se bodo Poljaki v tej njihovej starodavnej pokrajini z božjo pomočjo vzdržali vskljub vsemu pruskemu nasilju in vskljub vsem njihovim sleparijam, kar jim gotovo tudi mi kot Slovani iz vsega sreča želimo.

Kako je pa pri nas? Kaj se ne snuje nekaj sličnega tudi pri nas na Štajarskem? Kaj pomeni najnovejše nemško društvo „Südmark“? Ravno isto, kar so bila zgoraj omenjena pruska podjetja na Poznanjskem. Tudi pri nas ni mogel dozdat glasoviti „Schulverein“ z vsem svojim aparatom odtujiti mnogo naše dece od materinskega slovenskega jezika. Čim bolj so naši Nemci vsiljevali svojo nemščino po naših šolah, tembolj se je narod obračal od njih, vsaj po Štajarskem; pa nadejamo se, da se bode to zgodilo tudi na Koroškem s pomočjo dotičnih občin samih ter naših državnih poslancev, katerim ne moremo dovolj priporočiti teh žalostnih šolskih razmer na Koroškem. Ker ne gre tako gladko s šolo, mislijo Nemci, naj se upotrebi drugo sredstvo z naseljevanjem Nemcev v slovenske kraje,

LISTEK.

Izpovedanja bivšega prostomisleca.

(Spisal Leo Taxil. Iz francoščine preložil Martin Žiltir.)

Delajmo se ponosne, kolikor drago, bodimo modroslovci in umovalci — prizadevajmo si kolikorkoli za trenutne vspehe, zaprimo se v ječo učenosti, — in vendar, kdo izmed nas čuje brez sledú šum teh lepih krščanskih praznikov, kdo more prezreti oni ginljivi glas zvonov, ki je kakor materino očitjanje? Kdo gleda brez zavisti vernike, ko gredó v trumah iz cerkve, ko gredó pomlajeni in prenovljeni od mize božje? Duh ostane pač trden, a duša je žalostna, tožna. Rahleje čuteči odloži takrat peró in zapre knjigo. Zdržati se ne more, da ne bi rekel: „Oj, zakaj nisem tudi jaz med njimi, če tudi najpreprostejši, najmanjši med njihovimi otroci? Zakaj? ...“ (Michelet, histoire de France.)

Mislite si človeka, ki je prehodil vse stopinje hudodelstva. Naložite mu na rameni najgrozovitejših zlodejstev, ki si jih morete izmisliti. Evo! tu spi tisti človek. Vsemu dobremu domneva se odtujenega; ne čuti več nemira, nima več vesti, vsaj tako misli! . . . Toda uresničuje se zopet Nabuhodonozorjev senj. Kamen odtrga se visoko v gori; bobni navzdol ter razbije podobno velikana z glinastimi nogami . . . Prišel bo dan, in utrnila se bode solza brez vidnega vzroka v tem obupanem sreju; vskipela

bode v sreju in hitela po potu od Boga ubranem, dokler mu ne dospé v utrujeno okó. Rosila mu bode lice. In jedina ta solza odkrila mu bo resnico, vrnila spoštovanje do dobrega. (La cordaire.)

I.

Otroška leta.

Naša družina. — Zavod presvetega Srca. — Mongré. — Dobro prvo obhajilo.

Pisati svojo zgodovino je gotovo najzoprnejše, kar si moremo misliti. Vendar lastni životopis, ki ne namerava služiti nečimurnosti pisateljevi, marveč npravnosti, olajšuje to neprijetnost. Takšno je tudi moje stališče.

Sedemnajst let pobijal sem cerkev s silo in srdom, kakor malokdo. Naenkrat pa se mi je izpreobrnul duh, nepričakovano in izredno; izlezal sem iz brezdna sovraštva. Dolžnost mi je torej, izpovedati se pred občinstvom svoje preteklosti.

In ta dolžnost mi je sladka: ker naštevajoč svoje blodnje, in pripovedujoč skrajne svoje zmote in pa ko sem poslednjič pošteno se vrnil k resnici, prilil bom — tega sem prepričan — nekoliko zaupanja onim, ki objokujejo zaslepljenost sorodnika ali prijatelja svojega.

Zdelo se je, da sem izgubljen za vedno ter zapleten popolno v zmote in zlobe. In vendar sem se jim iztrgal. Nevidna roka me je prijela in potegnila zoper mojo voljo iz žrela. Zato, ker je usmiljenje božje toliko, ker je v resnici neskončno, ker

vsi kristijani moramo brez nehanja staviti nánje svoje zaupanje.

Rodil sem se — povem naj to najprej — iz neke južnofrancoske družine, kjer je bila pobožnost vedno v časti.

Od strani mojega očeta so v našem rodovinskem drevesu sv. Frančišek de Régis, občudovani apostel languedoški in oče Klavdij de La Colombière; častitljivi vodnik blažene Marjete Marije; od strani moje matere gospod Affre, nadškof-mučenec, ki je padel na barikadah v predmestju sv. Antona v Parizu, v trenutku, ko je izpolnjeval junija 1848 poslanje miru in ljubezni. Smrtno zadela ga je kroglja morilca, do danes neznanega.

Moj ded po očetovi strani, Karol Jogand, imel je petero otrok. Bili so: Viktor, umrši v službi božji, kot duhovnik dobrodelne naprave v Marseillu; Marij, moj oče, Josipina, moja teta, sedaj redovnica v Lyonu. Ljudevik umrl je, zapustivši vdovo in tri otroke; Gabrijel pa je poginil prav mlad v žalih okoliščinah na zahodnji strani Afrike, kot žrtva divjih prebivalcev.

Moja mati, rojena Josipina Pagès, ima le eno sestro, Rožo po imenu. Le-tá je sedaj vdova z dvema otrokoma.

Rodbina Pagès je prvotno iz Languedoka, Jogand pa iz Provanse. Pri prvih dobi se nekaj republikancev zmerne stopnje. Tak bil je moj ujec, Leonida Pagès, in njegov brat Junij, bivši mestni svetovalec v Marseillu, v dobi 4. septembra. Le-teh, kakor

kakor se je to delalo v srednjem veku. Nemeč je povsod enak, na severu, kakor na jugu; on hoče, da postane naš gospodar na kakoršenkoli način. Če se mu ne posreči eno sredstvo, upotrebi drugo; on hoče s silo doseči svoj cilj. Zatorej Slovenci pozor! Vsako posestvo slovensko mora ostati slovensko; naj bude naše geslo. Premožni Slovenci naj vlagajo sémkaj svoj denar, ki jim bo že dvakrat blagoslovljen, kajti rešili bodo na ta način kos slovenske zemlje za svoj narod in sebi na korist. Kakor Poljaki na Poznanjskem, osnujmo tudi mi društvo proti nemškemu društvu in ne pustimo niti pedenj naše slovenske zemlje propasti. Ohranimo svojo predrago domovino svojim potomcem!

Politični pregled.

V Ljubljani, 2. januarija.

Notranje dežele.

Vojaske posvetovanje pod cesarjevim predsedstvom se je v nedeljo vršilo. Navzoča sta bila vojni minister Bauer in nadvojvoda Viljem. Vojni minister je predložil uzorec zboljšane Werndlove puške z bajonetom.

Spravne obravnave. V soboto se bo na Dunaji pričelo posvetovanje pod predsedstvom grofa Taaffeja. Sklepi te konferencije dotičnih strank ne bodo vezali, marveč bodo stranke same na podlagi teh prostih razgovorov odločevale. Koliko vspeha moremo od teh obravnav pričakovati, kaže nam najbolje pisava „N. F. P.“, ki trdi, da Nemci ne morejo odnehati od svojih tirjatev niti za las, kakor se tudi „češka ravnopravnost“ ne vjema z državnimi temeljnimi zakoni. — „Sonn- und Montagsztg.“ pravi, da se Mladočehi ne bodo udeleževali obravnave vsled „najodločivnejše“ želje.

Češko vseučilišče na Moravskem. O tem predmetu piše „Moravská Orlice“: To zadevo je pred vsem treba v državnem zboru sprožiti. Ugodna v tem oziru je okoliščina, da so letos izročili poročilo o naučnega ministerstva proračunu češko-moravskemu poslancu dr. Fanderliku, ki se že več let bavi s tem vprašanjem.

Revščina na Slovaškem. Iz Požuna se poroča, da bēda na severnem Ogerskem in posebno v trenčinskem komitatu vznemirljivo naravšča. Ker manjka krme, prodajajo konje po 10 do 15 glđ., vole po 30 in k večjemu 35 glđ. Osnovani so na raznih krajih podporne odbore.

Hripa. Za to boleznijo so zboleli nadvojvodi Albreht in Karol Ludovik, nadvojvodinja Margareta, Marija Anuncijska in Elizabeta, dveletni sinko nadvojvode Otona, nadvojvoda Karol, nemški veleposlanik princ Reuss, ministri Schönborn, Falkenhayn, Bacquehem in Pražak. Hripa posebno hudo tudi v Trstu razsaja.

Vnanje države.

Rim. Dne 30. t. m. dopoldne so šli nadškofje pariški, lyonski in praški (Richard, Foulon in grof Schönborn) v sikstinsko kapelico, kjer so prisegli kot novi kardinali. Potem jih je sv. Oče v kraljevski dvorani sprejel ter jim izročil kardinalske klobuke. Papež je potem šel v tajni konzistorij, v katerem je bilo več škofov imenovanih, mej temi tudi že naznanjeni za rusko Poljsko.

tudi njih sorodnikov Affrov ni zadrževal liberalizem, da ne bi bili globoko udani veri katoliški.

Moj oče je pred vsem katoličan, za politiko se ne mēni dokaj, ter jo deva brezpogojno pod vero, ki je v njegovih očeh bistvo.

Rojen sem v Marseillu 21. marca 1854. Stariši dali so me krstiti na ime Gabrijela v spomin na mladega strica, umorjenega po dahomejskih divjakih.

Po navadi zelo razširjeni na jugu sem zedinil materino ime z očetovim. Zato se imenujem Gabrijel Jogand-Pagès (Žogan-Pažè).

Drugorojenec sem v naši družini; prvi, Mavricij, je štiri leta starejši od mene; ker je tudi on pisatelj, naju ljudje velikrat niso prav ločili; dasiravno bi mislil, da zmota ni mogoča, ker sem jaz iz kasneje navedenih vzrokov vsprejel pisateljsko ime Leo Taxil, in nisem nikdar podpisal kacega spisa s svojim družinskim imenom: pa tudi v nazorih o verskih tvarinah je velika razlika med menoj in bratom.

Imel sem tudi sestro, Marjeto; ni dolgo kar je umrla.

Starega polpeto leto dali so me kot izrednega učenca v neko marseillsko učilnico, v zavod presvetega Srea, v bartolomejski ulici.

Spominjam se te šole, kakor da sem še sedaj ondi. Imel sem malo okrajšano obleko malih dečkov. Učencev bilo nas je nekako dvajset. Brati je učila sestra Marija-Antonija. Dali smo jej veliko opraviti. Pa blaga sestra imela je neverjetno potrpežljivost,

Bolgarija. „Times“ so minole dni poročale, da Turčija smatra priznanje bolgarskega posojila na dunajski borzi ob enem za priznanje sedanje vlade v Sofiji in da je zaukazala svojim zastopnikom, naj proizvedó mnenje ravnih dvorov gledé tega upora zoper „turške suverenne pravice“. Ruski listi so vsled te vesti jako veseli ter edino le obžalujejo, da ni storila dotičnih prvih korakov ruska diplomacija, ki je mnogo odločnejša, nego turška. Sofijski krogi tej trditvi sedaj še oporekajo, priznavajo pa, da se bo morda še uresničila. Bolgarske vlade to ne bo preplašilo, kajti „Svoboda“ trdi, da bi Bolgarija v slučaju, ko bi Turčija delala ovire bolgarskemu posojilu, ustavila plačevanje vzhodno-rumeljskega tributa, v katerem slučaju bi škoda gotovo ne bila na bolgarski strani.

Rusija. „Neue Preuss. Ztg.“ in „National-Zeitung“ oporekate pariški brzjavki, da je car zbolel vsled zločinskega poskusa (zastupljenja), marveč se mu je le hripa povrnila. Izvestje carjevega zdravnika Petrovskega pravi, da bolnikovo stanje nikakor ni nevarno.

Francija. Skof Trégaro v Séezu je prvi izdal odločen protest zoper znano okrožnico pravosodnega ministra Théveneta in zoper vladno postopanje nasproti duhovnikom. Mej drugim pravi: „Ali so ti duhovniki krivi, ali ne? Postava v tem oziru ni še govorila, tudi ne kako sodišče. Odrekli so katoliškim duhovnikom, kar je sicer najnavadnejšemu lopovu dovoljeno: sodnika in zagovornika. Z drugimi besedami: Duhovščina stoji izvan postave.“ Ob enem je ta cerkveni knez pričel po listih nabirati podporo za one župnike, katerim je vlada vzela plačo.

Italija. Turinsko obrtno društvo je na čast mornaričnemu ministru priredilo banket, pri katerem je slednji jako nežno piskal na mirovno flavto. Obžaloval je, da evropske razmere nalagajo taka bremena deželi (Italiji), ki hoče edino le v miru živeti, ker čuti potrebo, da se prerodi v socialnem in gospodarskem oziru. Vendar upa, da bo prišel dan, ko bo mogoče deželi olajšati bremena. Vlada pozná to svojo dolžnost ter jo hoče tudi strogo spolnovati.

Turčija. Obravnave mej turško in nemško vlado gledé trgovinske pogodbe so dozorele; pogodbo bodo že v kratkem podpisali. — Dne 31. dec. m. l. je izšel irade, ki potrjuje postavbo gledé trgovine s suznji. — Novi turški poslanik Mahmud Nedim bej je v ponedeljek srbskim regentom izročil poverilno pismo.

Brazilijska. Dopisnik londonskega lista „Times“ pravi, da so se najhujše slutnje gledé brazilijske vstaje obistinile. Sedanja vlada je odpravila civilne zakone, uvedla obsedno stanje, zatrla opozicijsko časopisje in ustanovila „črni kabinet“ za pisma. Evropo bodo morda že v kratkem dogodki v Brazilijski bolj iznenadili, nego je to storila vest o vstaji.

Izvirni dopisi.

Iz bližine nemškega jezikovnega otoka, 27. decembra. Znano je, da naša družba sv. Cirila in Metoda, akoravno se je šele pred nekaterimi leti ustanovila vsled skupnega sporazumnega delovanja naših rodoljubov, vrlo napreduje, da podpira jako mnogo šol na obalih slovenskega ozemlja, ter je vredna, da jo po vseh močeh podpiramo. Akoravno pa se ona ozira na najbolj nevarne kraje, ne sme pozabiti, vsaj to iz srca želimo, da bi Nemci jako radi nemški most

in bila je zelo dobra; ljubila nas je, kakor da smo njeni otroci.

Pozneje nisem bil zadnji izmed prostomiselskih časnikarjev, ki popisujejo z vso strankarsko silo divjost sester, učiteljic majhne dece. Najmanjša krea po nosu, poslana mej svet po kacem časniku, zasluzila nam je v pretvezo za visokoteče govore; uho manjali bolj potegnjeno, kako lepa prilika kričati, da je trapilo zopet uvedeno. A dobro sem se ogibal govoriti o svojih osebnih spominih; ker bil bi prisiljen spoznati, da dobra sestra Marija-Antonija, sestra Bonbon, kakor smo jej rekli, ker je imela vedno žepe polne sladkarij, bila je za nas prava mati.

Ostal sem pri presvetem Sreu, da sem bil star devet let.

Učeni, ki sem jih imel, so mi dali dober prvi pouk. Bili so: g. Ripert, dober star očka, ki nam je ukazoval vsem vkupaj peti: „Maitre corbeau sur un arbre perché“ („Zletevši mojster krokar na drevo“). G. Filliol-a imeli so za kralja lepopisja. Gosp. Roubaud pa, častitljiv majhen rentier, postal je učenik, da bi si zboljšal nedostatek skromnih svojih dohodkov. Kader je hotel ta tobaka v nos vzeti, zginil je naenkrat v svojo stolico in se zopet vzdignil kričé: „Jogand, sklanjaj: rosa, roža!“

No, vrhovni nadzornik pa je bil strašen. Bil je duhoven Plane, in nesrečnež imel je najnehvalejnejši obraz. Tako jamičast je bil, da se nikoli ni mogel popolnoma obriti. Mislite si groyski sir, ko

raztegnili do Jadranskega morja, da se v sredini slovenskega ozemlja nahaja močaa nemški steber v podobi nemškega jezikovnega otoka, kateri od vseh strani nekateri mogotci podpirajo in utrjujejo. Treba je tudi na ta steber in njega okolice nekoliko ozirati se, ne da bi s tem hoteli reči, da je ves slovenski živelj okoli tega jezikovnega otoka v nevarnosti. Da naravnost govorimo, znano je, da se ob kočevski meji, ali kakor Kočevci sami pravijo „im Herzogthume Gottschee“ ali pa „im Lande Gottschee“, nahaja precejšnje število vasi, katere so ob prvotnem času bile popolnoma slovenske; v sredini tega ozemlja nahajajo se vasi kot „Slovenska vas“ (Windischdorf) in mnoge druge, katerih ime že kaže, da so s prva tam bivali Slovenci; ravno tako pričajo imena priimkov, imena krajev (Malagora = Malgern), jako veliko besed kočevskih, ki se dadó iz slovenščine izvajati, da je ves ta otok napojen s slovenskim živiljem. Toda pustimo „deželo kočevsko“ — nemško, ozrimo se le na nje obrežje. Ne bodem imen navajal. Tu pa bi bilo želeti, da bi se slovenski živelj podpiral v zdatni meri, ne da bi se sicer nemščina zatirala, ampak da bi se veselje do materinega jezika vzbudilo in negovalo. V tej zadevi imajo ljudske šole največ vpliva. Ne nasvetujem sicer metode nemškega „schulvereina“, on ima v primeri z našo družbo večja sredstva na razpolaganje in jih uporablja ravno tu v najizdatnejši meri, vendar želeti bi bilo, da bi naša „Narodna šola“ in družba „sv. Cirila in Metoda“ večjo pozornost obračali na nekatere ljudske šole na Kočevskem in ob meji ter jih podpirali z večjimi doneski. Zlasti pri nameščevanju učiteljskih močij morali bi naši merodajni in uplivni prvaki kolikor mogoče na to gledati, da bi se na teh šolah nameščali samo zanesljivi in uneti slovenski učitelji.

Ni namen tega dopisa, da bi s temi vrsticami zoper „Kočevsko deželo“ in nje živelj hujskal, naj ohranijo oni svoj značaj, naj se obranjujejo še stoletja in stoletja med nami, posebno v sedanjem času, ko so se ravno valovi vsaj na površju nekoliko ugledili in ne pluskajo tako mogočno in srdito, a da bi ravno slovenski živelj vsled naše tolerance trpel in to izdatno trpel, da bi naši nasprotniki pod krinko „miru in sprave“ jačili svoj nemški element, to vendar ne gre in ne sme biti.

Slovstvo.

Drobtinice XXIII. letnik.

(Vredil dr. France Lampe, profesor bogoslovja, vodja Marijanišča. Izdala »Katoliška družba« za Kranjsko. V Ljubljani 1889.)

(Dalje.)

„Naše nabožne pesmi“ zaklepajo vso knjigo.

Škoda, da je ravno tega zaključka prvi oddelek največja hiba letošnjih „Drobtinic“. Volja me je zato, da se nekoliko dalje pomudim ravno pri tem.

Pod naslovom: „Uvod“ graja g. J. M—č sploh naše pobožne pesmi, katerih oblika mu ni

bi mu lasje v jamicah zrastle. Temu je bil podoben. Imeli smo pred njim grozen strah. Ko se prikaže g. Plane pri durih, nihče si ne upa več črhiti; vsakdo zadržuje svojo sapo. Bali smo se, da nas ne zaloti „raztresene“, da ne bi trebalo „kak glagol prepisavati“. To pravico zasluži, da s kaznijo ni skoparil. Priden si pri njem moral biti. Kratklo, bil je najboljši strašilo. Pa sedaj, ko je pretekli čas otroških strahov, rad verjamem, da ni bil hujši mimo družega in da ga je vodja izbral brez dvoma zaradi svoje glave, nezmožne za ostra opravila vrhovnega nadzornika.

Vodja, duhovnik Ytier, bil je uprav drug mož. Kolikor smo se tresli pred g. Plane-om, toliko smo se oklepali izvrstnega g. Ytier-a. Vedno je bil prizanesljiv, vedno pripravljen nam šolo omiliti. On si je posebno pridržal verski pouk; on je tudi tisti, od katerega sem pridobil prvo znanje krščanskih resnic.

Oktober 1863 pošljejo me stariši v kolegij naše Gospe de Mongré, v Villefranche-sur-Saône, pri Lyonu. Mongré je prosto učilišče, lastnina družbe Jezusove. Hiša je zidana, da se je čuditi, stoji na obširnem posestvu. Učilišče more sprejeti do šest sto gojencev. Ondi se biva prav dobro v vsakem oziru. V gmotnem pogledu Mongré prekosi katerikoli licej in celo veliko katoliških učilišč; o tem govorim iz skušnje: ustav vzdržujejo v taki zločnosti, da si je težko misliti. Kar zadeva višino učenja, je med najvišimi.

kakor ne ugaja. „Zato bi kak spreten pesnik-prvak veliko uslugo storil slovenskemu ljudstvu, ako bi dobro popravil vse pesmi, ki se tako rade pevajo med nami. Skušajmo po svoji slabi moči tukaj popraviti nekatere takih pesmij.“ In dalje spet pravi: „Jaz sem se v svoji slabosti trudil delati čiste daktila.“

Čemu vendar ta ponižnost? Kaj se pa tako slab revež spravlja nad tako delo? Vendar počakajmo, da se vidi, kako se mu je trud sponesel!

Svojo umetelnost je hotel neznan gospod skazati najprej nad pesmijo: „Slava Mariji“. Njemu je ta pesem znana le v treh kiticah po štiri vrstice. V opombi méni: „Morda ima prvotna pesem še več kitic, a jaz je zdaj ne najdem. Saj sem najlepše misli ali kitice si prepisal in sicer že zdavno.“ Čudno, da pravi tu: „najlepše misli ali kitice“, zgoraj pa stoji zapisano: „Pesniške lepote in vrednosti ne morem najti mnogo v tej pesmi“. In prej je pisal: „Naš pesnik začelja Marijo častiti koj z najgroznejšimi izrazi: „Divje zverine naj Tebe častijo“. Ako ne zna začeti z boljšimi besedami, naj bi raje molčal.“ Tako torej!

Sedaj pa pazite, prosim, kako sem jaz našel to pesem v dveh molitvenikih, ki mi ju je podala prva pevka, katero sem o tem poprašal.

Tebi Marija, o Mati premila!
Rad bi jaz pesmico novo zapel,
Rad bi razlil ti vsa srčna čutila,
Revež ne vem le, kako bi začel.
Veš, o Marija! kako čem začeti?
Šel bom na griček, in tam bom začel:
„Slava Mariji, oj slava prelepi!“
Tak, o Marija! bom Tebi zapel.

Ostali kitici mi za naš namen ni treba prepisati. Že ta priča dovolj.

Sedaj pa vprašam: Kako se drzne kdo kako pesem tako preresetavati, ne da bi mu bila znana do cels? Iako jo javno precenovati, pri tem pa polovico izpustiti? Ali je mar premišljen stavek: „Naš pesnik pa meša — ne vem, po kakem vzoru — živali, zverne, vodo, potemu, zopet živali, tičke, vetrič, nato hribe in doline, travnike, gozde itd.“ In dalje pravi: „Vprašamo: Ako navaja nekaj iz živalstva, potem iz rudništva: zakaj pa ne ničesa iz rastlinstva?“

Temu nasproti vprašam spet jaz: Ali mar po hribih, planinah, goricah, dolinah, travnikih, logih, širokem poju, gozdih ni prav nič rastlinstva?

„Trudil pa sem se (pravi g. kritik) — da bi jo popravil. Pogled moje duše se obrača najprvo kvišku, potem čem dalje niže in naposled se povrne proti tlašavi. Tudi sem uvel — zdi se mi — prikladnejše izraze in nekaj oblike sem dostavil. Tako-le bi se glasila“:

Tebi, Marija, o Mati premila,
Pesmico zopet prerad bi zapel;
Srčna razkrival bi rad Ti čutila,
Čuj me, o Mati! ko bodem Ti pel.
Ljubke naj tice Ti vse žvrgolijo,
Vetrič po gozdu naj Tebi pihlja,
Džene živalice naj Te častijo,
Hladna vodica naj Tebi šumlja.

Če mi moja vest očita veliko ocenjevanje prostovoljne zlohotnosti, če sem v svoje zadolženje izustil veliko prerojevanj zoper svoje prepričanje v neumnem svojem boju zoper cerkev, imam vsaj to tolažbo, da sem bil vedno pravičen do svojih mongrskih učencikov. Vtis, ki sem ga ohranil na tem učilišču, ostal je stanovito tako dober, moji izvrstni spomini nanj so bili tako neizbrisni, da se tudi za svojih najhujših napadov na jezuvite sploh nisem mogel vzdržati, izjemno govoriti o mongrskih očetih. To je bilo močnejše od mene.

In vendar nisem več ko dve leti preživel v tej hiši.

Jezuviti sprejeli so način poučevanja, ki je po mojih mislih najhujši, ki pa terja učencikov, kakoršnih je prav težko dobiti. Pri njih otrok ne menja vsako leto učenika, kakor je to navada v drugih učilnicah. Eden oče ima opraviti z gojenci od najnižega razreda do najvišega. Tako otrok, ki ima vedno ravno tistega učenika, dela rajši, in od druge strani učenik, ki pozna do dna posebne sposobnosti svojega učenca, vodi ga bolje skozi težave učenja.

Zato je potrebno, da je vsak oče-učitelj nena- vadnih zmožnostij ter zna h krati udati se vsem zahtevam svojega pošla. No, recite kacemu profesorju retorike na vseučilišču, da se poniža eno leto v začetnem razredu učiti francoščino . . .

(Dalje sledi.)

Za tem sledita še dve kitici po štiri vrste. V vse podrobnosti se ne morem spuščati, tudi ne primerjati izvirnika od besede do besede s popravkom. Le gledé druge vrstice v prvi kitici vprašam: Kaj pa, če je bila to pevčeva prava pesem? Druga kitica pa rabi preveč pomanjšavnih besed in rime tudi niso kaj posebno izbrane. „Gózdíči“ v tretji kitice tretji vrsti je prisiljeno.

Dalje pravi: „Tako in enako sem se trudil še nekatere druge popraviti. Zboljševal sem pa le tiste, ki imajo 1. ali več lepih mislij, 2. ali tudi večidel lepše kitice; nekatere kitice sem opustil, a nekatere tudi dostavil.“ Odkrito rečem, bojim se, da bi to, kar je lepega in lepšega, ne bilo izgubilo naravne prve in druge stopinje. Sploh pa, če je „Cecilija“ sedaj merodajna, in če so besede že popravili visokočast. gg. Luka Jeran, Janez Bile in Anton Dolinar, kaj treba še druge poprave, saj se itak vdomačila re bo, zlasti če se kar število kitic pre- nareja.

Gosp. kritik in zboljševalec sklepa tako-le: „Drugi bi morebiti še bolje in lepše izvršili tako nalogo, a storil sem, kar sem mogel: vse pa naj bode v čast božjo.“ Torej méni vkljub prejšnji ponižnosti, da je vendar dobro in lepo izvršil svojo nalogo. Habeat sibi! Jaz le rečem: Če se bodo pesmi popravljale tako siloma, kakor ta, potem jenja poezija in vsa pesniška prostost. (Dalje sledi.)

Dnevne novice.

(Presvetli cesar) je potrdil proračun deželnega zaklada kranjskega.

(Slovensko društvo) za Spodnje Štajarsko je imelo dné 29. decembra v Mariboru občni zbor, kateremu je predsedoval društveni načelnik gospod državni poslanec dr. Gregorec. Ta je poročal o delovanji društva v minolem letu, blagajnik pa o blagajničnem stanju. Dalje je zbor sklenil: 1. Povodom bližajočih se volitev v štajarski deželni zbor naj vodstvo društva skliče z vsega Spodnjega Štajarskega zaupne može, ki naj se posvetujejo o skupnem postopanju pri volitvah in o kandidatih. 2. Vodstvu se naroča, da pazi na delovanje društva „Südmark“ in, če treba, stori potrebne korake. 3. Zbor z veseljem pozdravlja sklep slovenskih deželnih poslancev kranjskih, da se v Ljubljani snidejo vsi slovenski deželni in državni poslanci, da se dogovoré o skupnem programu; vendar zbor izraža željo, da bi bil ta shod že sredi meseca januarja pred zopetnim zasedanjem državnega zbora. 4. Na predlog g. Ferka naroča se vodstvu, da odpošlje prošnjo na državni zbor za oproščenje davkov od vinogradov, poškodovanih po trtni uši, strupeni rosi itd. 5. Zbor izreče zahvalo štajarskim slovenskim poslancem, ki so v deželnem zboru neustrašeni zagovarjali koristi svojih poslancev. V odbor so bili izvoljeni vsi dosedanji člani. Na to je predsednik končal zbor s trikratnim „živio“ na presvetlega cesarja. Zborovanja sta se udeležila tudi gg. poslanca dr. Račey in M. Vošnjak, ki sta poročala o delovanji deželnega in državnega zbora.

(Ljubljanski mestni zbor) je v zadnji tajni seji imenoval drugega mestnega inženerja g. Hanuša stalnim vodnim upraviteljem z letno plačo 1500 gld. in petletnicami. Za čas, da bode vodovod gotov, določil mu je zbor mesečno doklado po 50 gld. — Začasnemu poslovodji na tukajšnji obrtni šoli, g. A. Molnarju, je mestni zbor dal zagotovilo, da ga bode vsprejel v občinsko zvezo. Konečno so sklenili, naj se takoj razpiše mesto drugega mestnega inženerja.

(Novo leto.) Trgovci in obrtniki imajo navadno boljše kupčijo pred božičnimi prazniki. Letos pa se je opazalo, da je nakupovanje opetalo povsem radi tega, ker državni, deželni, občinski, zasebni uradnik, penzionist, profesor, učitelj in na tihote onih, koji so navezani na stalno plačo, čutijo, kako se živčne in druge vsakdanje potrebe vedno podražujejo. To razmerje sevéda tudi vpliva na trgovske in obrtniške kroge. Število naročilcev se krči, rodbinske potrebe rastejo, in s temi neljubimi pojavi bilo se je boriti našemu obrtništvu o Božiči. Tudi slaba letina je ovirala gmotno stran našega kmetsva po deželi, in torej tudi trgovec na deželi ni mogel blaga razpečavati, kakor bi bil rad. Boljša se je godila prodajalcem otroških igrače, spisov s podobami za mladino itd. Zato se je pa leposlovnih knjig, pesmic itd. v krasnih vezbah le malo prodalo. Dosti dobro so prodajali galanterijsko, porcelansko robo, svetilke

itd. Zeló so se spominjali trgovstva in obrtništvá dobrodelna društva z nakupovanjem blaga za obleke in obutalo; zlasti mnogo se je prodalo ženskih oblek. Tudi prodajalec papirja in sličnih izdelkov, dalje usnarji se ne pritožujejo, da bi bili slabo prodajali. Mnogo se je razprodalo smodk, zlasti specialitet ali inostranih. Trgovstvu in našemu obrtništvu želimo v novem letu boljših vspehov, koje pa naj pospešuje ugodnejši narodnogospodarski preporod.

(Družina kneza Windischgrätzta) je tudi letos darovala 100 gld. za reveže in 100 gld. za obleko revnim šolarjem župnije planinske na Notranjskem.

(Na graškem vseučilišču) so bili od 16. do 25. minolega meseca promovirani doktorji zdravilstva J. Schauf iz Ptuja, Jos. Hörmann iz Aflenza, E. Krall iz Gradca, Jos. Klazubz iz Požuna in P. Lučič iz Rusije; doktorji prava B. Leitgeb od sv. Heme na Koroškem, Nik. Ogorelica iz Okučan v Slavoniji in Fr. Vrečko iz Žegarja na Štajarskem; doktorji filozofije: Milan vitez Resetar iz Dubrovnika in T. Kukulica iz Ljutomera.

(Katoliško društvo rokodelskih pomočnikov v Ljubljani) je napravilo večeraj svojim udom in podpornikom „božičnico“. Lepa in prostorna dvorana je bila polna občinstva, med katerimi smo opazili mil. g. prošta dr. Klofutarja, svetl. prelata dr. Čebaška, prečast. g. kanonika Urbasa, prof. in častnega kauonika prečast. gosp. J. Marna itd., mnogo mojstrov in obilno mladih obrazov, kar je dobro znamenje mladih sre, ki imajo veselje do nedolžnega in poštenega razvedrila. Pevci so najprvo dobro zapeli Kohmovo božično pesem „Pri jaslicah“. Nagovor čast. g. A. Kalana je bil po obliki in vsebini prav lep ter času primeren. Da bi le dosegel namen! Znani Nedvedov zbor s tenor-solo „Popotnik“ je umetna in jako lepa skladba. Izvežbani pevci so to skladbo peli v občno zadovoljnost, le basi so večkrat preglasali tenore. Hajdrihov čvetospev „Lastovki v slovo“ so morali pevci ponoviti. Deklamator je dostojno prednašal pesem „Mladim dnem“. Tudi dr. Ipvca „Danici“ je zbor pel dovolj dobro. Igra „Rokodelska družba“ nam je bila prav všeč. V drugem oddelku je „Andrejeva povest“ predolga. Igraleci smejo biti zadovoljni s svojim vspehom. Želimo društvu še več naklonjenih prijateljev. Bog živi pošteno rokodelstvo!

(Otroška varovalnica.) Na dan nedolžnih otročičev je bila, kakor vsako leto, v tukajšnji otroški varovalnici božičnica z razdelitvijo daril. Navzoče je bilo vodstvo, gospa baroninja Winkler in več gospá. Vedja, preč. g. mestni župnik Rozman je nagovoril otroke ter se v njih imenu zahvalil dobrosrčnim prijateljem. Otroci so dobili po celo obleko, nogovice, obutev itd. Vodstvo vsem dobrotnikom izreka zahvalo.

(Klub slovenskih biciklistov) je sklenil, da bode v predpustni dóbi priredil v dvorani ljubljanske čitalnice „sijajen ples“ v korist ljudske in dijaške kuhinje. Minolo leto se je enaka zabava kluba slovenskih biciklistov v korist mestnim ubogim sijajno obnesla navzlic velikim zaprekam ter vrgla 150 gld. čistega dohodka za mestni ubožni zaklad. Ker klub priredi tudi letos veselico v plemenit, hvalevreden namen, nadeja se še boljšega vspeha.

(Dolenjsko pevsko društvo) je imelo dné 20. decembra 1889 občni zbor. Predsednik je pozdravil došle člane; tajnik, blagajnik in arhivar pa so poročali o delovanji odbora in društva v minolem letu. Za predsednika je zopet izvoljen g. J. Sturm, za odbornike pa gg.: Ig. Klinc, J. Mechora, dr. Fr. Prevec, Fr. Rogina, Fr. Rosina, Fr. Sakser, O. Skale in A. Virant.

(„Zgodovinskega zbornika“) priloge „Laib. Diocesblatt“-u, ste pred prazniki izšli 6. in 7. številka. Vsebina 6. štev.: Diplomatarij: Ukaz gledé izplačevanja ustanove celjskih grofov pri cerkvi Matere božje v Solčavi. — Podeljenje pravice ljubljanskim škofom, imeti na Savi dva ribiča. — Potrjenje svoboščin fari Slovenji Gradec. — Podeljenje sodne pravice ljubljanskim škofom v Gor. Gradu in na Goričanah. — Stare pisane mašne bukve kranjskega farnega arhiva. (Nadaljevanje.) — Doneski k zgodovini zvonarjev in zvonov na Kranjskem. — Vscovina 7. štev.: Diplomatarij: 2., 3., 4. in 5. listine rožeških graščakov v fevdnih zadevah. — Stare pisane mašne bukve kranjskega farnega arhiva. — Slovstvo: Die Klöster in Krain. Von Wladimir Milkowicz. — Mittheilungen des Musealvereines für Krain.

(Uml) je dne 31. decembra v Zagrebu za mrtvoudom znani podjetnik Guido Pongratz, vitez reda Frau-Josipovega, v 67. letu življenja. Rodom iz Slovenske Bistrice naselil se je v Zagrebu l. 1854. ter se udeleževal večjih podjetij; gradil je železnici Zagreb-Zidani Most in Zagreb-Žakanje ter sodeloval pri vodovodu v Gradci in pri gradnji tržaškega pristanišča. Z bistrim umom, obsežno izkušnjo in srečnimi rokami si je pridobil veliko premoženja. Hrvatska mu je bila druga domovina, Zagreb drago bivališče. Zasnoval je s pokojnim svojim bratom hrvatsko eskomptno banko, kateri je bil od bratove do svoje smrti predsednik. Sploh je pospeševal vsako vrsto industrije. V Sremu je vložil mnogo denarja v rudnike in na svoje troške je zgradil železnico Vrđnik-Ruma, ki je bila pred šestimi meseci izročena prometu. Sicer je bil vesele in blage narave. Zapustil je ženo, rojeno Ljubljankanko, dva sina trgovca Gustava in doktorja Maksa, graščaka v varaždinski županiji ter hčer, omoženo z generalom Gjorgjevičem.

(Izneveril) je v Zagrebu iz gledališke blagajnice pristav deželne blagajnice Ferdinand markiz Strozzi več tisoč goldinarjev.

Telegrami.

Budimpešta, 1. januarija. Novoletno voščilo ministerskemu predsedniku Tiszi je bilo zanj in za celo ministerstvo veličastna udanostna izjava. Veliko število strankinih članov je v svojih nagovorih neomahljivo zvestobo preteklosti in nepremeljivo zaupanje v prihodnost izrazilo. Ministerski predsednik je na govor barona Huszarja odgovoril, naglašajoč, da je trodržavna zveza kolikor moči utrjena; ta zveza jamči evropskim narodom mir, kateri posebno potrebuje magjarski narod, da bo mogel varno izvršiti preosnove. Tisza je rekel, da bo vzlje ljutim napadom vstrajal na svojem mestu, dokler bo užival zaupanje večine in kōrone. Nepristranska sodba mora dognati, kaj je bilo v 15 letih storjenega, kolika razlika je mej današnjim in prejšnjim stališčem Ogerske v notranjem, v avstroogerski monarhiji in nesproti inozemstvu. Doseglo se je ravnotežje v državnem gospodarstvu, in to je tako za sluga vlade kakor tudi požrtvovalnosti narodove in liberalne stranke.

Pariz, 2. januarija. Pri novoletnem sprejemu diplomatskega kora je Carnot na voščilo papeževnega nuncijskega odgovoril: Zahvaljujem se za voščila, izražena francoskemu narodu in republiki. Naše skupne težnje imajo eden cilj, da bi nadaljevali pričeta velika dela miru in napredka. Dosegli bomo to z vzvišeno podporo in dobro voljo vlad in narodov, katera Vi tako častno zastopate v naši sredini.

Bruselj, 1. januarija. Kraljevi grad je deloma pogorel. Vse umetnijske zbirke so uničene, ohranjene pa so kraljeve dvorane. Princesinjo Klementino so komaj rešili. Ogenj je izbruhnil ob tri četrt na 5. uro popoldne vsled slabe kurilne naprave.

Bruselj, 2. januarija. Ogenj v laekenskem gradu se je hitro razširil; rešili so le malo. Poslopje je do obzidja pogorelo.

Berolin, 1. januarija. „Berl. Tageblatt“: Petersova ekspedicija ni pobita, marveč je po došlih poročilih na potu mej Kenia-gorovjem in Baring-jezerom.

Rim, 1. januarija. Pri sprejemu zborničnih odposlanstev je rekel kralj, da se novo leto pričinja z boljšimi nadami, nego leto 1889. Vsi narodi vedno bolj zaupajo, da bo mir ohranjen.

Madrid, 1. januarija. Kraljica-vladarica je boleha. V Barceloni hripa narašča; dosedaj je 52.000 oseb zbolelo, mnogo umrlo.

Umrli so:

26. decembra. Feliks Banovec, delavec sin, 18 mes., Cesta v mestni log 4, božjast. — Viljem Plietschnig, delavec, 33 let, Poljanski nasip 50, jetika. — Anton Perko, gostaç, 74 let, Kurja vas 13, vsled raka v želodecu. — Anton Tomas, računski svetovalec v pokoji, 83 let, Gospodske ulice 17, vsled srčne bolezni.

27. decembra. Jernej Koželj, črkostavec, 58 let, Dolge ulice 7, vnetica trebušne mrepe.

V bolnišnici:

26. decembra. Marija Knava, hišina, 37 let, vsled raka

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje		Veter	Vreme	Mokrine na 24 ur v in. at
		zrakomera v mm	toplomera po Celsiusu			
31	7. u. zjut.	745.4	0.0	brezv.	megla	3.00
	2. u. pop.	745.4	2.8	sl. szap.	oblačno	
	9. u. zveč.	746.2	0.3	"	megla	
1. jan.	7. u. zjut.	746.9	0.2	brezv.	oblačno	0.90
	2. u. pop.	746.2	2.0	sl. vzh.	"	
	9. u. zveč.	746.2	0.8	brezv.	"	

Srednja temperatura obeh dni 1.2° in 1.0° za 4.1° in 3.9° nad normalom.

Dunajska borza.

(Telegrafično poročilo.)

2. januarija.

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	86	gid.	10	kr.
Srebrna " 5% " 100 " 16 % "	86	"	70	"
5% avstr. zlata renta, davka prosta	108	"	75	"
Papirna renta, davka prosta	101	"	15	"
Akcije avstr.-ogerske banke	924	"	—	"
Kreditne akcije	321	"	50	"
London	117	"	85	"
Srebro	—	"	—	"
Francoski napoleond.	9	"	34	"
Cesarski cekini	5	"	58	"
Nemške marke	57	"	77 1/2	"

Tujci.

30. decembra.

Pri avstrijskem caru: Klemenčič Franc iz Štajarskega. — Zaumscheg iz Kroepe — Ulepič, poštni uradnik iz Podnarta.

Proti davici (diphtheritis), vsem katarom dihal imamo v katarovih pastilah lekarja Piccoli-ja v Ljubljani izvirno sredstvo, ki jih ozdravlja in človeka varuje pred njimi. Skatljica 25 kr. Vnanja naročila izvršujejo se z obratno pošto. (4)

Katoliška tiskarna

priporočila raznovrstne

vizitnice

no nizki cen.

Važno za bolne na prsih in plućih!

Neobhoden za kašelj, hripavost, zasliženje, katar, oslovski kašelj, in za take, ki željo ohraniti si čist in glasen glas; za skrofulozne, krvirne, slabotne, bledične in krvirne je

kranjski

sok iz planinskih zelišč

s primešanim podfosforasto kislim amon in železom.

Lastni izdelek. — Cena 56 kr.

(3) Dobiva se v

lekarni Trnkóczy

poleg rotovžav v Ljubljani.

Razpošilja se vsak dan po pošti.

IVAN JAX
v Ljubljani.

Velika zaloga šivanih strojev.

(2-9)

Cenike pošiljam zastonj in franko.

Adolf Vogl,

zavod za cerkvena dela

Inomost, Tirolsko

se priporoča za naročila

konih klopj, spovednic, klečalnikov altarjev in prižnic,

v gotiškem, romanskem in bicantinskem slogu.

Sohe svetnikov

lesene, fino oljnatobarvane in pozlačene, v vsaki velikosti.

Izbuknjene (relief-) podobe

kot n. pr. 14 podob križevnega pota.

CHRISTUS CORPUS

s križem ali brez križa, fino oljnatobarvan za cerkev in dom, kakor tudi za misijonske in poljske križe

Božično - jaslične predstave

Cvetlice od lesa

pristno posrebrene in pozlačene, za cerkvene altarje zaradi lepe oblike in trajnosti posebno priporočljive.

Oljnatte slike na platnu v vsaki velikosti,

kot n. pr. za altarje, bratovščine, zastave, bander itd.

Postaje križevnega pota

na platnu oljnatobarvane, z okvirjem ali brez okvirja.

Sveti grobovi.

Ilustrovane cenike pošiljam na zahtevanje ranko in zastonj.

Z veseljem potrjujem, da so sohe, katere sem pr Vas naročil, glede umetniške izvršitve zadovoljile takó mene kkor tudi dotično župnijo, istotako tudi hvaležno priznavam, da stetočno in v pravem času izvršili naročilo.

Na Dunaji, januarija 1885.

Spoštovanjem

Edvard baron Sillfried.

(8-3)

ČEBELNO-VOŠČENE SVEČE

prodaja in razpošilja **PAVEL SEEMANN** v Ljubljani.